

بررسی وضعیت گلدهی ارقام زیتون زرد و روغنی در شرایط آب و هوایی مناطق گرم استان کرمانشاه

صمیرا احمدی پور (۱)، عیسی ارجی (۲) و مصطفی مصطفوی (۳)

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم باغبانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، ۲- استادیار مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان کرمانشاه، ۳- استاد پژوهش دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

چکیده

با توجه به نوپا بودن کشت زیتون در مناطق گرم و نیمه گرم استان کرمانشاه بررسی فیزیولوژی گلدهی ارقام زیتون کشت شده می تواند در تعیین نوع رقم مناسب منطقه اهمیت زیادی داشته باشد. لذا آزمایشی با دو رقم غالب به نام های زرد و روغنی در چهار منطقه گیلان غرب، قصرشیرین، جوانمیری و ایستگاه تحقیقات دالاهو در طی سال ۱۳۸۶ به انجام رسید. در هر منطقه یک باغ و در هر باغ تعداد ۱۵ درخت از هر رقم به عنوان سه تکرار ۵ تایی تعیین گردید که در هر منطقه ۳۰ اصله و در کل مناطق ۱۲۰ اصله درخت مورد ارزیابی قرار گرفت. طرح آماری کاملاً تصادفی مورد استفاده قرار گرفت. نتایج تجزیه واریانس نشان می دهد که درختان دو رقم تفاوت معنی داری از لحاظ خصوصیات فنولوژیکی دارند. آغاز ظهور خوشه های گل، باز شدن گل و مرحله تمام گل در مناطق مختلف متفاوت بود. ارقام تفاوت معنی داری در تعداد گل در گل آذین، درصد گل کامل، درصد تشکیل میوه در مناطق مختلف نشان دادند.

مقدمه

وجود درختان کهن سال در بسیاری از مناطق استان کرمانشاه نشان دهنده سازگاری این گونه گیاهی در منطقه می باشد. بیش از یک دهه از کشت درخت زیتون در استان کرمانشاه می گذرد و ارقام مختلف زیتون با غالبیت ارقام روغنی و زرد مورد کشت قرار گرفته است. توسعه کشت محصولات باغی منوط به انتخاب بهترین رقم گیاهی می باشد از آنجاییکه توسعه کشت زیتون بدون مطالعه سازگاری ارقام در منطقه بوده است لذا این پژوهش بر آن شد که دو رقم غالب منطقه یعنی زرد و روغنی را در ۴ منطقه با ارتفاعهای متفاوت از سطح دریا مورد بررسی قرار دهد تا اینکه بتوان جایگاه دو رقم ذکر شده را مورد مطالعه قرار دهد.

مواد و روش ها

این پژوهش در طی فصل رویشی سال ۱۳۸۶ در چهار منطقه از مناطق گرم استان کرمانشاه شامل شهرستان گیلانغرب با ارتفاع ۸۱۳، جوانمیری ۱۱۰۰، قصرشیرین ۲۸۳،۶ و ایستگاه تحقیقات زیتون دالاهو ۶۱۳ انجام شد. در این پژوهش دو رقم زیتون غالب به نامهای زرد و روغنی بعنوان تیمارهای طرح مورد بررسی قرار گرفتند. در هر باغ تعداد ۱۵ درخت از هر رقم به عنوان سه تکرار ۵ تایی تعیین گردید که در هر منطقه ۳۰ اصله درخت و در کل مناطق ۱۲۰ اصله درخت مورد ارزیابی قرار گرفت. صفاتی از قبیل ظهور گل آذین، شکوفایی گل، مرحله تمام گل، تعداد گل در گل آذین،

درصد گل‌های کامل و درصد تشکیل میوه بمنظور بررسی عکس العمل آنها مورد اندازه گیری قرار گرفت. داده های بدست آمده مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند.

نتایج و بحث

پدیده باز شدن گلها و تاریخ تمام گل با شرایط آب و هوایی در ارتباط است. بطوریکه در کلیه مناطق از لحاظ ظهور گل آذین و مرحله تمام گل تفاوت وجود دارد اما شکوفایی گل در رقم زرد در کلیه مناطق یک روز زود تر از رقم روغنی آغاز شد. ظهور گل آذین، باز شدن گل و مرحله تمام گل رابطه مثبت با ارتفاع از سطح دریا دارند (۵ و ۶) از اینرو این پدیده ها در قصر شیرین (۶، ۲۸۳) زودتر و در منطقه جوانمیری (۱۱۰۰) دیرتر رخ دادند.

تجزیه واریانس نشان داد که اثر مکان برای صفت تعداد گل در گل آذین و درصد گل کامل معنی دار شد اما درصد تشکیل میوه در مناطق مختلف تفاوت معنی دار نشان نداد. این عامل نشاندهنده این بود که میزان تشکیل میوه تحت تأثیر منطقه نبوده است. اثر رقم برای صفات درصد گل کامل و درصد تشکیل میوه بسیار معنی دار بود. همچنین تنوع معنی داری در بین دو رقم مورد مطالعه برای صفت تعداد گل در گل آذین مشاهده شد، اثر متقابل مکان در رقم برای این صفات بسیار معنی دار و معنی دار بود.

با توجه به جدول شماره ۲ از لحاظ تعداد گل در گل آذین مناطق گیلانغرب و ایستگاه تحقیقات بیشترین و مناطق جوانمیری و قصرشیرین دارای کمترین میزان بود. نشان داده شده است که اثرات شرایط محیطی بر روی این صفات بسیار چشمگیر می باشد. اما کاهش تعداد گل در گل آذین در منطقه جوانمیری و قصر شیرین ممکن است به علت ارتفاع بالا یا پایین باشد (۱، ۲ و ۳ و ۴).

از لحاظ تعداد گل در منطقه جوانمیری و گیلانغرب درصد گل کامل بالاتری نسبت به ایستگاه و قصرشیرین داشتند. درصد گل کامل رقم زرد در کلیه مناطق بیشتر از رقم روغنی بود و دارای تفاوت معنی دار می باشد. با توجه به جدول شماره ۲ نشان داده شده که میزان درصد تشکیل میوه در رقم زرد در منطقه قصرشیرین بیشتر از سایر مناطق و در ایستگاه کمتر از سایر مناطق می باشد و بین دو منطقه گیلانغرب و جوانمیری تفاوت معنی دار دیده نمی شود. رقم روغنی در ایستگاه دارای بیشترین میزان و قصرشیرین دارای کمترین میزان بود.

جدول شماره ۲- مقایسه میانگین صفات تعداد گل در گل آذین، درصد گل کامل و درصد تشکیل میوه

منطقه	رقم	تعداد گل در گل آذین	درصد گل کامل	درصد تشکیل میوه
گیلانغرب	زرد	ab۱۲/۰۹	A۹۱ ۳۵/	cd۲۴۳ / ۴
روغنی		۱۶/۲۴a	۱۲/۳۵d	۱۲/۷۳ b
قصرشیرین	زرد	۱۰/۰۲b	۲۹/۶۵bc	۹/۰۰۳ bc
روغنی		۱۱/۱۳ab	۲۴/۱۳c	۶/۰۱۰ cd

۴/۶۲۳ cd	۴۴/۳۰ a	۱۲/۲۸ab	زرد	جوانمیری
۷/۵۵۳ bcd	۲۶/۲۶ bc	۸/۹۴۹b	روغنی	
۱/۶۷۰d	۲۹/۱۸ bc	۱۰/۶۷b	زرد	ایستگاه
۱۸/۶۲ a	۱۰/۱۴ d	۱۶/۰۹a	روغنی	

منابع

- ۱- ارجی، عیسی. زینالو، علی اصغر و حاجی امیری، ابولمحسن. ۱۳۸۶. " بررسی سازگاری برخی از ارقام زیتون در شرایط آب و هوایی سرپل ذهاب ". مجموعه مقالات پنجمین کنگره علوم باغبانی ایران، ۱۲ تا ۱۵ شهریور. دانشگاه شیراز. صفحه ۲۰۷.
- 2- Ferri, A. G. Padula. E. Giordani, E. Bellin, 2006. first observation on floral biology of advanced selection of olive obtained by crossing". Olive biotec. Vol 1. 127-130.
- 3- Panelli, G., Serinili, M. AND, baldioli, M. 1994. effect of agronomic and seasonal factors on olive production and on the qualitative characteristics of the oil. Acta Hort. 356: 239- 244.
- 4- Rapoport, H. F. ,and P. C. Martins, 2006. Flower quality in olive: broadening the concept". Olive bioteq, vol 1, 397- 402.
- 5- Fontane,G. A.Drago, G.Ferrigno, A. Motisi, V .Zerilli, 2006. development and calibration of an olive phenological model in relation to air temperature. Olive biotec. Vol 1. 377-385
- 6- Fornaciari, M. F. Orland, C. Sgroma, L.Ruga, T. Bonofiglio, B. Romano, 2006. the olive flowering survey by monitoring network in the south italy. Olive biotec, vol 1:283-290.

Flowering Evaluation of Zard and Roghani cultivars in warm condition of Kermanshah

Samira Ahmadipour¹, Issa Arji², Mostafa Mostafavi³

1- Horticulture MSc student of Islamic Azad University 2- Assistant Professor of Kermanshah Agricultural and Natural Resources Research center 3- Professor of Agricultural Faculty of Islamic Azad University, Karj, Iran

Abstract

Flowering identification of olive cultivars is very important for new region of olive orchard developing in tropic and Sub Tropic region of Kermanshah. So an experiment was carried out to evaluate response of two main olive Zard and Roghani cultivar in Gilane Gharb, Ghasre Shirin, Javanmiri and Dalaho olive research station during 1386. In each region an orchard with 15 olive trees of each cultivar was selected and in the whole 120 trees was evaluated. Experiment was based on Randomize completely design. The variance analysis show that two cultivar had significant difference in phenological traits. Inflorescence emergence, blooming and full bloom was different in different regions. Cultivars had significant differences of flower per inflorescence, complete flower percent and fruit set percent in different regions.